

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/04221-9
Saksbehandler GHAZAL Kawkab

Utvalg	Møtedato
Fylkeseldrerådet	18.05.2026
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	19.05.2026
Yrkesopplæringsnemnda	19.05.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	20.05.2026
Ungdommens fylkesutvalg 2026	21.05.2026
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	27.05.2026

Regional kompetansestrategi for Agder 2030 - høringsforslag

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse i Agder sender forslag til regional kompetansestrategi for Agder 2030 ut på høring.
2. Høringsfristen settes til 11.september 2026.

Vedlegg

Høringsforslag til Regional kompetansestrategi for Agder 2030

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at hovedutvalg for utdanning og folkehelse i Agder sender forslag til regional kompetansestrategi for Agder 2030 ut på høring, og setter høringsfristen til 11. september 2026.

Regional kompetansestrategi for Agder 2030 er forankret i Regionplan Agder 2030 og bygger opp under satsingsområdet «kompetanse, utdanning og deltakelse». Det utarbeidede forslaget til strategier og tiltak i kompetansestrategien skal bidra til høy sysselsetting, fullføring av utdanningsløp og god balanse mellom tilbud og etterspørsel.

Agder står overfor utfordringer som aldrende befolkning, lav yrkesdeltakelse og et økende gap mellom arbeidslivets kompetansebehov og tilgjengelig kompetanse. For å møte disse utfordringene er det behov for et bredt og forpliktende samarbeid mellom flere ulike aktører som for eksempel utdannings- og opplæringsaktører, næringslivet, klynger, regionale utviklingsaktører, NAV Agder, kommunene i Agder og Agder fylkeskommune.

Formålet med regional kompetansestrategi for Agder er å sikre at innbyggere og arbeidsliv har tilgang til relevant kompetanse, gjennom målrettet utvikling av kompetanse og mobilisering av kompetanseressurser i regionen.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok gjennom Regionplan Agder 2030 med regional planstrategi 2024-2027 at Kompetansestrategi Agder 2030 skal revideres som regional strategi (FT-sak 62/2024, 22. oktober 2024). I planen står det at revisjonen vil ha en bredere tematikk enn nåværende strategi, og vil være viktig for å svare på deler av samfunnsflokken knyttet til kompetanse og utenforskap. Den reviderte strategien skal gi god måloppnåelse for relevante deler av satsingsområdet utdanning, kompetanse og deltagelse i Regionplan Agder 2030. Relevant innhold fra Studentstrategi Agder 2030 skal ivaretas i kompetansestrategien.

Revisjon av kompetansestrategien er sentralt i fylkeskommunen sitt helhetlige ansvar for regional kompetansepolitikk. Regional kompetansepolitikk innebærer utvikling, mobilisering og anvendelse av kompetanse i regionen med sikte på å øke sysselsetting.

Det kompetansepolitiske arbeidet er gjensidig avhengig av andre politikkområder som utdanning, deler av næringsutvikling, regional utvikling og integrering. På bakgrunn av dette er det lagt vekt på forankring av arbeidet med revisjon av kompetansestrategien og medvirkning fra kompetanseaktører i regionen.

Prosess og medvirkning

I arbeidet med revisjon av regional kompetansestrategi for Agder 2030 har mange aktører vært involvert. Formålet med medvirkningsprosessen har vært å sikre bred forankring og et kunnskapsbasert grunnlag for den reviderte strategien.

Det er gjennomført individuelle møter med representanter fra målgruppene: Fagskolen i Agder, Invest in Agder, KS Agder, LO Agder, NAV Agder, NHO Agder, Noroff, Næringsalliansen i Agder, Studenttrivsel og Universitetet i Agder.

Fylkeskommunen har også gjennomført regionalt innspillsverksted våren 2026 hvor invitasjonen ble sendt ut bredt til utdannings- og opplæringsaktører, klynger og næringslivsrepresentanter, partene i arbeidslivet, offentlige aktører, samt regionale utviklingsaktører. Aktørene som var til stede: Digin, Eyde, GCE NODE, Karriere Agder Kristiansand, Kristiansand kommune, LO Agder, Lyngdal kommune, Nå AI AS, Prosjekt Studenttrivsel, Region Kristiansand IPR, Setesdal IPR, Studiesenteret Lister Kompetanse, Sørlandsparken næringsforening, Tangen vgs., Universitetet i Agder, Utdanningsforbundet, Welcome Hub Agder og Østre Agder IPR.

Administrasjonen har jobbet i en tverrfaglig arbeidsgruppe, med formål om å se helhetsbilde og sikre sammenhengene mellom kompetanse og andre fagområder. Gjennom prosessen har representanter fra arbeidsgruppen deltatt på møter hos andre aktører som jobber innen kompetanseområdet, som for eksempel Flere i arbeid, RKG oppvekst, studentutvalgsmøte og Studentorganisasjonen i Agder for å få innspill. I tillegg er det gjennomført innspillsverksted våren 2025 med de fylkeskommunale medvirkningsrådene og på tvers av ulike fagområder og avdelinger i Agder fylkeskommune.

Agder fylkeskommune har hatt dialogmøter med tre fagekspertter tilknyttet Universitetet i Agder for å styrke kunnskapsgrunnlaget om kunstig intelligens og framtidige kompetansebehov. Samtalene har bidratt med innsikt i utviklingstrekk, kompetansekrav og betydningen av forskning og utdanning for å bygge spesialisert KI-kompetanse i regionen.

Innspillene har vært viktige for å identifisere felles utfordringer, prioriteringer og mulige samarbeidsgrep i den videre oppfølgingen av den regionale kompetansestrategien.

Utfordrings- og mulighetsbilde for Agder

Det er utarbeidet et oppdatert kunnskapsgrunnlag i forbindelse med revisjonsarbeidet. Kunnskapsgrunnlaget viser at det er bred enighet om utfordringene knyttet til rekruttering, inkludering og arbeidsdeltakelse i regionen.

Kunnskapsgrunnlaget er publisert på agdertall, vil oppdateres fortløpende og kan leses i sin helhet her [Regional kompetansestrategi for Agder - Agdertall](#).

Agder i likhet med resten av landet står overfor demografiske endringer der befolkningssammensetning består av flere eldre og færre unge. Flere kommuner som for eksempel Valle, Bygland, Åmli, Gjerstad, Tvedestrand og Risør har allerede flere eldre enn yngre innbyggere. Denne utviklingen vil ha betydning for dimensjonering av utdanning som tilbys på alle nivåer. Når vi blir flere eldre vil behovet for helsepersonell og helse- og omsorgstjenester øke.

Kompetansebehovene i helse- og omsorgssektoren utgjør ett av flere samfunnskritiske kompetanseområder og er en integrert del av regionens samlede omstillingsevne og total beredskap.

I Agder har andelen som velger yrkesrettet utdanning i videregående skole økt, men det er fortsatt lav andel yrkesfagelever som søker læreplass. I tillegg melder seks av ti NHO-bedrifter i Agder et udekket kompetansebehov, den vanligste årsaken er for få eller ingen kvalifiserte søkere til ledige stillinger. Framskrivninger viser at denne mangelen vil vedvare, særlig innen helse og omsorg, og fagområder rettet mot industri og teknologi.

Drivere som sikkerhet og beredskap, digital omstilling og grønn omstilling vil endre kompetansebehovene framover. I tillegg til at behovet for generelt digital kompetanse øker, vil også konkurranse om arbeidstakere med fagspesifikk og spesialisert digital kompetanse forsterkes. Dette inkluderer spesialisert KI kompetanse.

Teknologiutvikling er en sentral driver for endrede kompetansebehov i arbeidslivet. Økt digitalisering, bruk av KI og innovasjon i både privat og offentlig sektor forsterker behovet for kontinuerlig omstilling, videreutdanning og livslang læring.

Agder har lavere yrkesdeltakelse enn landsgjennomsnittet, særlig i regionens østre del. Mange står utenfor utdanning og arbeidsliv eller har svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Regionen har også en lavere andel universitets- og høyskoleutdannede enn landet ellers, og personer med lav utdanning er overrepresentert blant dem uten jobb. Mangfoldet i arbeidslivet gjenspeiler i liten grad befolkningen, og innvandrere i Agder har betydelig lavere sysselsetting enn nasjonalt. Det finnes et betydelig arbeidskraftspotensial som kan mobiliseres i større grad.

Universitetet i Agder sin Kandidatundersøkelse (2025) viser at netto tilførsel av nyutdannet arbeidskraft til Agder er 26 prosent. Dersom vi kun ser på kandidater som er i arbeid, er tilsvarende tall 10 prosent. Dette tilsier en økning fra undersøkelsen i 2022, hvor netto tilførsel var 17 prosent, men økningen gjelder ikke for kandidater som er i arbeid.

Undersøkelsen indikerer at mange kandidater ønsker å bli værende i Agder på sikt, noe som gir et betydelig potensial for regionen. Videre fremgår det at de fleste som flytter fra Agder hadde planlagt dette allerede ved studiestart. Flere oppgir også at de flytter for å komme nærmere familie og sosialt nettverk, mens en del velger å flytte på grunn av bedre jobb- og karrieremuligheter andre steder.

Kandidatene som har hatt studierelatert kontakt med arbeidslivet under studietiden, gjennom oppgavesamarbeid på bachelor- og masternivå eller praksis, vurderer nytteverdien for videre karriere som høy.

Vurderinger

Agder står overfor utfordringer som aldrende befolkning, lav yrkesdeltakelse og et økende gap mellom arbeidslivets behov og tilgjengelig kompetanse. For å møte disse utfordringene er det behov for en helhetlig kompetansepolitikk som er strategisk, inkluderende og tilpasset et arbeidsliv i rask endring.

For å realisere kompetansestrategiens mål og strategier kreves et bredt og forpliktende samarbeid mellom utdannings- og opplæringsaktører, arbeidslivet, partene i arbeidslivet, regionale utviklingsaktører, NAV Agder, kommunene i Agder og Agder fylkeskommune. Flere av tiltakene som er foreslått vil falle under ansvarsområder til flere aktører, det er viktig at regionen samarbeider og drar i samme retning.

Agder fylkeskommune skal ta en koordinerende rolle i etablering og videreutvikling av arenaer for samarbeid, dialog og kunnskapsdeling, slik at tiltakene i kompetansestrategien blir integrert i aktørenes planer og praksis.

Gjennom medvirkningsprosessen er det kommet tydelig fram et ønske om at kompetansestrategien skal være konkret og handlingsorientert. Det er forsøkt å imøtekomme dette ønske, samt ivareta en grad av fleksibilitet som gjør det mulig å tilpasse innsatsen til endrede behov i arbeidslivet.

Formålet med regional kompetansestrategi for Agder er å sikre at innbyggere og arbeidsliv har tilgang til relevant kompetanse, gjennom målrettet utvikling av kompetanse og mobilisering av kompetanseressurser i regionen. Strategien skal bidra til at Agder står godt rustet til å møte omstillinger, fremmer inkludering og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, samt styrker regionens verdiskaping og konkurransekraft.

Dette skal oppnås gjennom følgende delmål:

1. Flere i Agder kvalifiseres til arbeidslivet med sikte på økt sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet.
2. Agder skal utvikle kompetanse som samsvarer med samfunnets og arbeidslivets behov.
3. Agder skal jobbe samlet for å tiltrekke og beholde kompetanse i regionen.

Delmål 1: Flere i Agder kvalifiseres til arbeidslivet med sikte på økt sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet.

Arbeidslivet har behov for arbeidskraft med tilstrekkelig og relevant kompetanse. Mobilisering og inkludering av hele befolkningen i yrkesaktiv alder er avgjørende for å imøtekomme et økende behov etter arbeidskraft som følge av demografiske endringene. Regionen må jobbe samlet for at alle som kan og ønsker å delta i arbeidslivet får reelle valgmuligheter.

For å komme i mål skal relevante aktører jobbe samlet for å:

- Tilby helhetlig karriereveiledning
- Øke tilgang til utdanning og opplæring
- Alle elever fullfører sitt opplæringsløp
- Ha et inkluderende arbeidsliv

Delmål 2: Agder skal utvikle kompetanse som samsvarer med samfunnets og arbeidslivets behov.

Arbeidsoppgaver, arbeidsformer og kompetansekrav i arbeidslivet endres i takt med grønn omstilling og teknologiutvikling. Et arbeidsliv i stadige og raske endringer betyr at arbeidstakere kontinuerlig må tilegne seg ny kompetanse og nye ferdigheter. Regionen skal gjennom strategisk planlegging og kunnskapsdeling samarbeide for å utvikle og mobilisere kompetanse som møter både nåværende og fremtidige behov.

For å komme i mål skal relevante aktører bidra til:

- Systematisk samhandling og kartlegging av kompetansebehov
- Kompetanseutvikling i henhold til arbeidslivets behov

Delmål 3: Agder skal jobbe samlet for å tiltrekke og beholde kompetanse i regionen.

Virksomheter som opplever rekrutteringsproblemer, oppgir at det er for få eller ingen kvalifiserte søkere til de utlyste stillingene. Når virksomheter ansetter noen med lavere kvalifikasjoner eller lar være å ansette til en stilling vil det medføre et tap i verdiskaping og utvikling.

Agder skal utvikle, styrke og mobilisere regional arbeidskraft, samtidig som regionen tiltrekker studenter og arbeidstakere fra andre deler av Norge og internasjonalt. Dette krever forpliktende partnerskap og systematisk samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, næringslivet, klynger, kommunene i Agder, Agder fylkeskommune og virkemiddelapparatet.

For å komme i mål skal relevante aktører samarbeide om:

- Partnerskap for regional utvikling
- Koble studenter og arbeidsliv

Regionplan Agder 2030

Regional kompetansestrategi for Agder 2030 er forankret i Regionplan Agder 2030, som har som formål å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region.

Kompetansestrategien bygger opp under satsingsområdet «Utdanning, kompetanse og deltakelse» og skal bidra til høy sysselsetting, fullføring av utdanningsløp og god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse.

Økonomiske konsekvenser

Gjennomføring av kompetansestrategien krever prioritering i Agder fylkeskommunes handlings- og økonomiplan. Enkelte tiltak kan medføre økonomiske konsekvenser. Dette vil bli avklart i det årlige arbeidet med handlings- og økonomiplanen.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at hovedutvalg for utdanning og folkehelse i Agder sender forslag til regional kompetansestrategi for Agder 2030 ut på høring, og setter høringsfristen til 11.september 2026.

Kristiansand, 11.05.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør